

ACSAR
Fundació

**INFORME
SOBRE L'ESTAT DE
LA IMMIGRACIÓ
A CATALUNYA EL 2022**

**Observatori de les Migracions
i el Refugi a Catalunya**

Recerca **Irene Rodríguez Padrón**

Edita **Fundació ACSAR**

Disseny gràfic i maquetació **@tomaslighthunter**

Barcelona, setembre de 2023

ÍNDEX

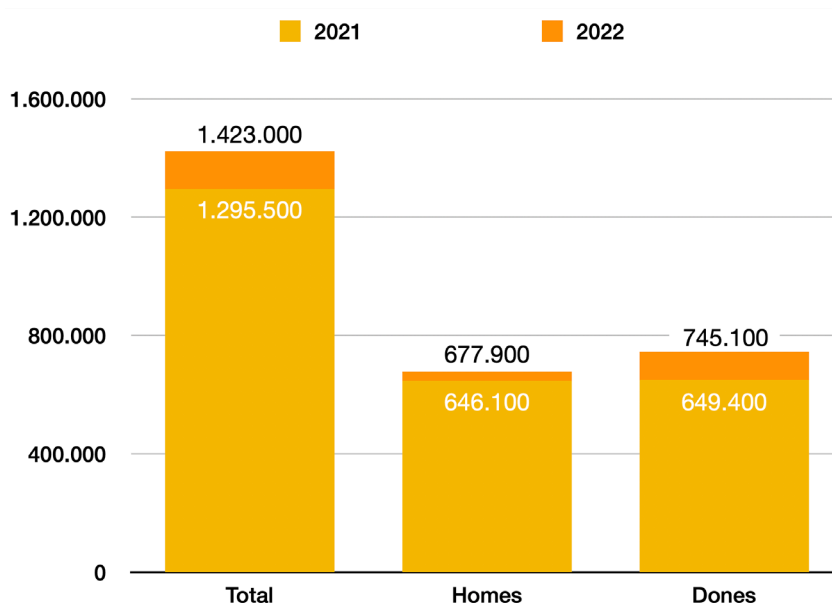
Introducció	1
Ocupació	4
Educació	12
Asil i refugi	19
Nacionalitat	31

INTRODUCCIÓ

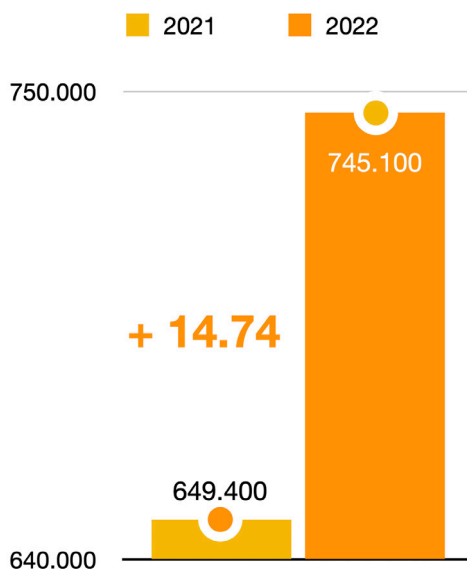
Aquest informe sobre l'estat de la immigració a Catalunya el 2022 té com a objectiu **analitzar la situació dels estrangers en diferents àmbits** de la vida: **treball, educació, accés a la nacionalitat espanyola i accés a la protecció internacional**. Al llarg de l'informe compararem les dades de l'any 2021 amb les del 2022 i les dades autonòmiques enfront de les nacionals. L'objectiu és **entendre millor la situació de les persones immigrants per poder desenvolupar plans i mesures que ajudin a millorar la seva vida i la seva integració a Catalunya**.

Segons les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), **l'any 2022 es van comptabilitzar a Espanya 5.542.932 immigrants**, 102.784 persones més que l'any anterior. D'aquestes, **2.778.214 eren homes** - 53.062 més que el 2021 - i **2.764.718 eren dones** - 49.722 més que l'any anterior. D'aquestes 5.542.932 persones, **1.423.000 van ser censades a Catalunya**, la qual cosa implica un increment de 127.500 persones. Es van censar **677.900 homes i 745.100 dones**.

Comparació de la població immigrada a Catalunya 2021-2022.
Elaboració pròpia. Font: EPA

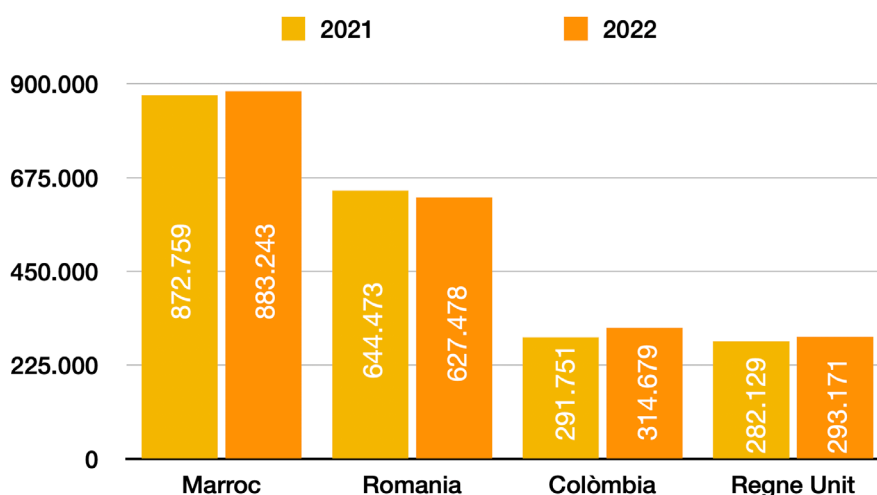
Especialment destacable és l'augment que ha tingut la població estrangera femenina, ja que del 2021 al 2022 hi ha **95.700 dones més censades**. Aquest increment pot deure's en gran manera a l'arribada de persones immigrants d'Ucraïna, pel fet que una gran majoria d'aquestes són dones.

Comparació de la població immigrant femenina a Catalunya 2021-2022
Elaboració pròpia. Font: EPA

En observar les dades sobre l'origen dels immigrants veiem que a Espanya arriben persones de pràcticament tot el món. No obstant això, **hi ha quatre països que destaquen: el Marroc, Romania, Colòmbia i el Regne Unit.**

Tant el 2021 com el 2022, aquests països han estat les 4 principals procedències de les persones emigrades i -excepte en el cas de Romania- han augmentat d'un any a l'altre.

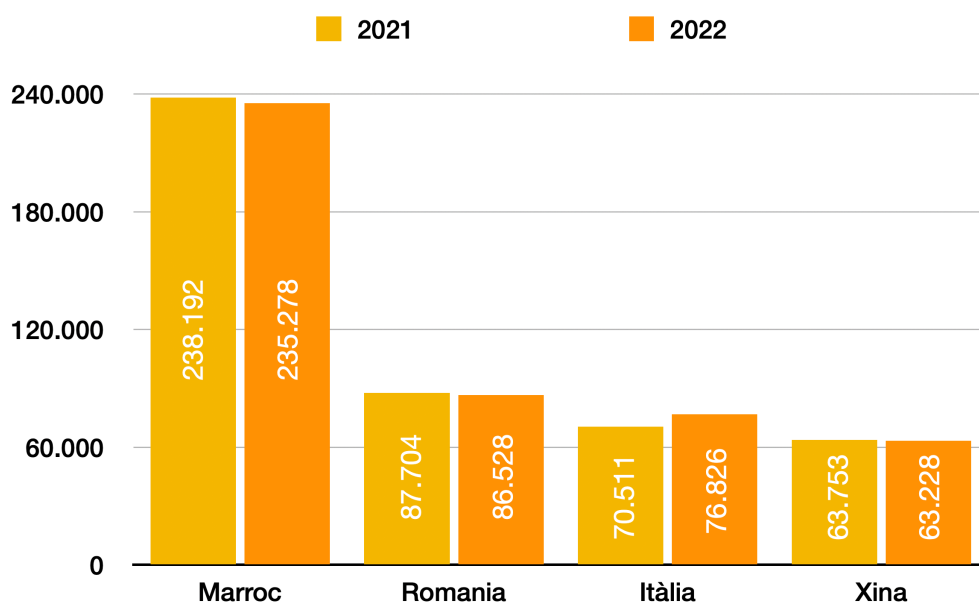

Origen de les persones immigrades a Espanya 2021 - 2022. Elaboració pròpia. Font: INE

Catalunya també rep cada any població immigrant de totes les parts del món, però destaquen quatre països: el **Marroc, Romania, Itàlia i la Xina.**

Tot i que la immigració a Catalunya va créixer de l'any 2021 al 2022, és destacable el fet que **les persones immigrants provinents dels dos principals països i de la Xina hagin disminuït d'un any a l'altre**. En sentit contrari, **les persones immigrants procedents d'Itàlia han augmentat, així com les procedents del Pakistan, Hondures, Colòmbia i França**.

Si observem el creixement d'immigrants per àrees geogràfiques, veiem que els països que més creixen són els països llatinoamericans.

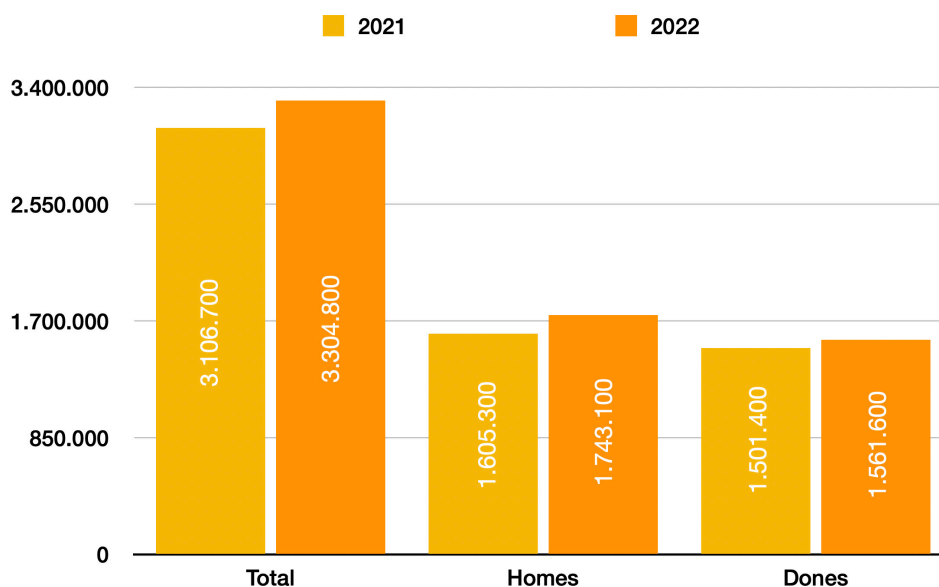
Origen de la població immigrada a Catalunya 2021 - 2022. *Elaboració pròpia. Font: INE*

**INFORME
SOBRE L'ESTAT DE
LA IMMIGRACIÓ
A CATALUNYA EL 2022**

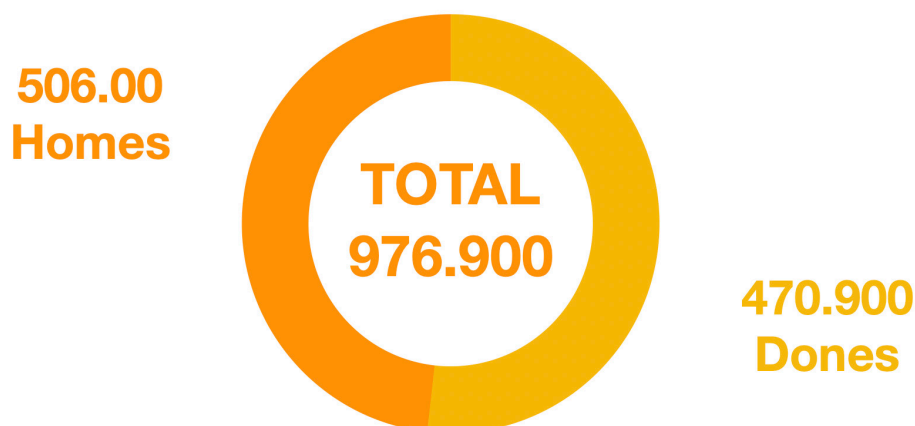
OCUPACIÓ
4

A Espanya, l'any 2021 hi havia 3.106.700 estrangers en la població activa; 1.605.300 homes i 1.501.400 dones. **L'any 2022**, aquest nombre **va augmentar fins a arribar als 3.304.800 estrangers actius**; 1.743.100 homes i 1.561.600 dones. Aquest augment ve impulsat pel creixement general que ha tingut la població immigrant a Espanya en un any, després d'acabar-se les restriccions de mobilitat imposades per la pandèmia.

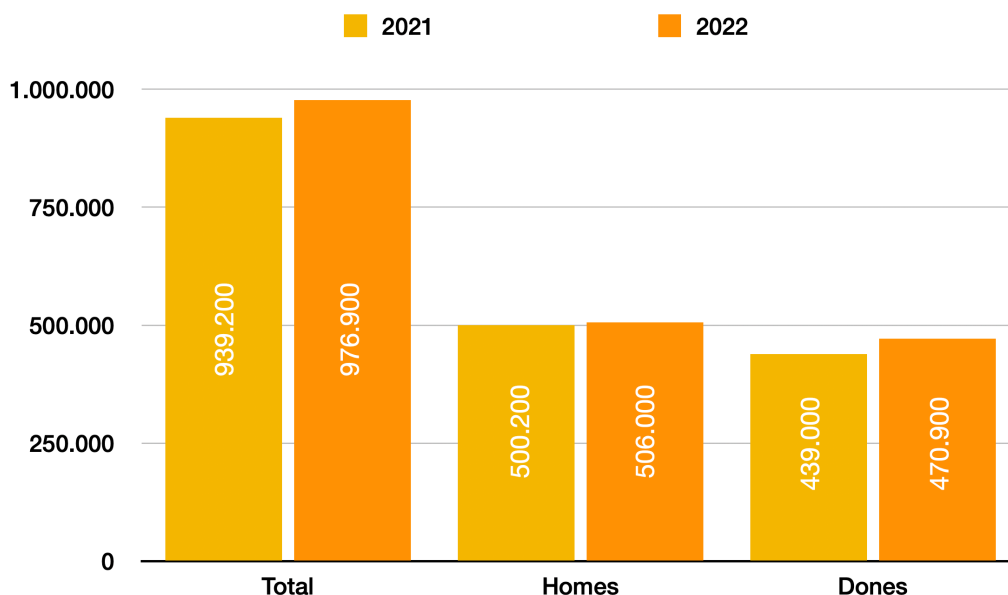
Població estrangera activa a Espanya, 2021- 2022. *Elaboració pròpia. Font: EPA*

Segons dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), **d'aquests 1.423.000 estrangers registrats a Catalunya, 976.900 eren població activa**; 506.000 eren homes i 470.900 eren dones. Això representa **un 68,65% del total de la població estrangera resident a Catalunya**.

Població estrangera activa a Catalunya, 2021- 2022. *Elaboració pròpia. Font: EPA*

En comparar aquestes dades amb les del 2021, observem un important creixement en el total de població activa estrangera. En desglossar les dades, veiem que el total d'homes estrangers actius el 2021 era de 500.200, el que representa un creixement de l'1,14%. Pel que fa a les dones, ocorre el mateix. El 2021 hi havia 439.000 dones actives, per la qual cosa podem observar que hi ha 31.900 dones més, suposant un creixement del 6,77%.

Comparació població activa estrangera 2021-2022. Elaboració pròpia. Font: EPA

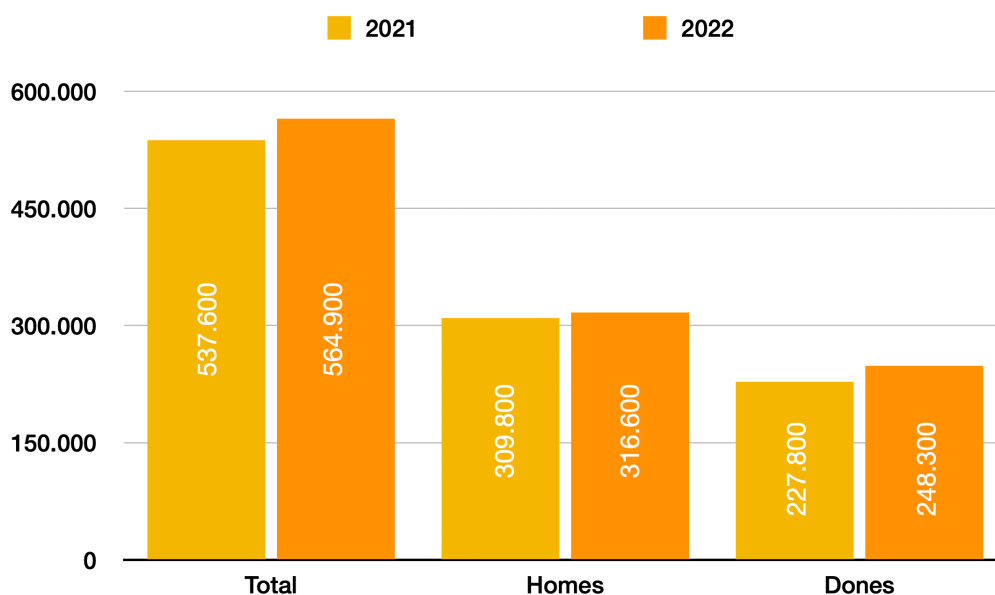
La població estrangera ocupada també ha experimentat un important augment del 2021 al 2022, especialment les dones ocupades. El 2022 hi va haver 2.688.600 estrangers ocupats en tot el territori nacional, dels quals 1.471.100 eren homes i 1.217.500 eren dones.

El cas de les dones és especialment destacable, ja que **d'un any a l'altre s'han afegit al mercat laboral 258.936 dones**. Aquest augment pot atribuir-se a diversos factors, però principalment a l'arribada de dones ucraïneses en edat laboral.

Pel que fa a Catalunya, seguint les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA), observem que el 2022 d'aquestes 1.423.000 persones estrangeres residents a Catalunya, el 39,69% pertanyien a la població ocupada, és a dir, 564.900; d'aquestes, 316.600 (56,04%) eren homes i 248.300 (43,95%) eren dones.

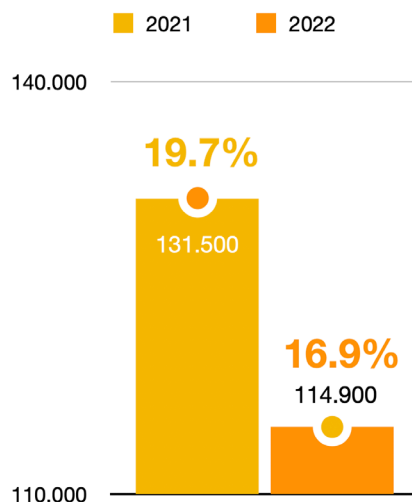
En el cas de la població estrangera ocupada, també observem un augment en el total de persones. Si el 2021 hi havia 537.600 estrangers donats d'alta a la seguretat social, el 2022 aquest nombre va arribar a 564.900.

Pel que fa al sexe, el 2022 hi ha un 2,19% més d'homes; de 309.800 a 316.600, i el nombre de dones ocupades també ha crescut un 8,9%; de 234.400 a 249.400.

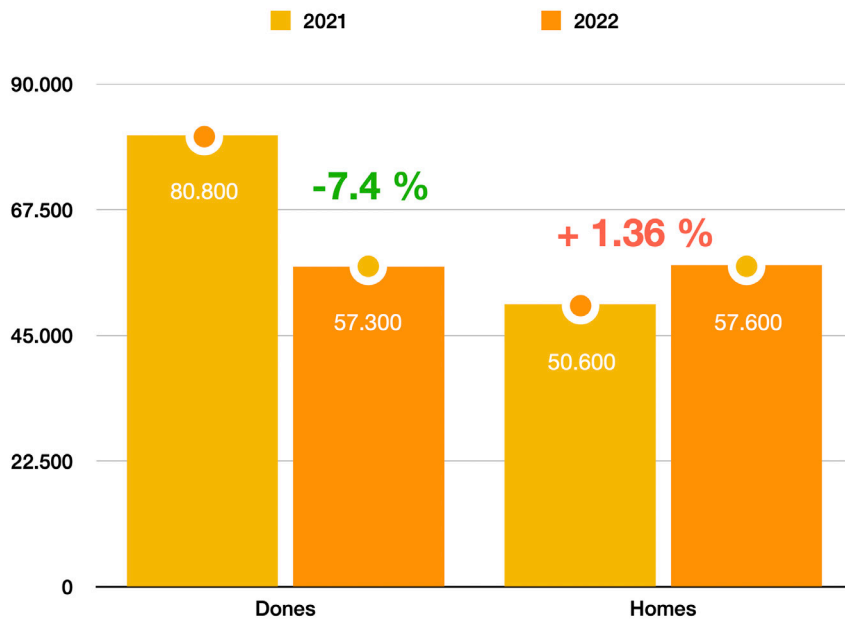

Comparació població estrangera ocupada en Catalunya 2021-2022. *Elaboració pròpia. Font: EPA.*

Quan observem les dades de població desocupada, veiem que a **Catalunya hi ha 114.900 persones estrangeres a l'atur**, el que equival a una taxa d'atur del 16,9%. Això suposa una millora respecte al 2021, quan hi havia 131.500 estrangers a l'atur i una taxa del 19,7%. Quan observem les dades per gènere, podem apreciar diferències significatives. **La taxa d'atur dels homes estrangers ha augmentat un 1,36%**, amb un total de 57.600 aturats el 2022 enfront dels 50.600 del 2021. En canvi, **en el cas de les dones, s'aprecia el cas contrari**. Del 2021 al 2022, la taxa d'atur s'ha reduït un 7,4%, passant de 80.800 dones estrangeres a l'atur a 57.300.

Comparació de la població estrangera desocupada a Catalunya 2021-2022. *Elaboració pròpia. Font: EPA*

Comparació població estrangera a l'atur 2021-2022. Elaboració pròpia. Font: EPA

Així doncs, podem apreciar que **la taxa d'atur de la població estrangera a Catalunya és inferior a la nacional**, que el 2022 va experimentar una important baixada en comparació amb el 2021. El 2022, hi havia una taxa d'atur d'estrangers del 18,65%, el 15,61% per als homes i el 22,04% per a les dones, enfront de la taxa del 23,14% de l'any 2021.

Durant tot el curs hem pogut observar que les dades de l'atur, tan en general com les d'estrangers, han anat disminuint tant a Catalunya en particular com en tot el territori nacional. Com han assenyalat els experts, aquesta baixada es deu en gran manera a **la reforma laboral que va entrar en vigor el 31 de desembre de 2021 i que ha impulsat la creació de nous llocs de treball.**

No obstant això, les dades que encara ens preocupen, i molt, són les de l'economia submergida. La Comissió Europea defineix economia submergida com aquella activitat remunerada que, essent legal en la seva naturalesa, no és declarada a les autoritats públiques. I, a causa del fet que són activitats que es mantenen ocultes, és molt difícil obtenir dades exactes; al contrari del que passa amb l'ocupació o l'atur. Però es poden fer diferents càlculs que ens ajudin a observar els nivells aproximats existents. En el cas d'aquest informe, ens hem basat en dades oficials publicades per IPOL, GESTHA i l'IEE i diverses publicacions acadèmiques que analitzen aquest fenomen.

Tal com es veu a les dades publicades pel Departament de polítiques Econòmiques, Científiques i de Qualitat de Vida -IPOL segons les seves sigles en anglès- l'any 2021 l'economia submergida a escala nacional s'estimava en un 16,9% del PIB, el que implica una baixada del 0,5 respecte a l'any anterior; baixada que la majoria dels experts atribueixen a la pandèmia de la Covid-19 quan, per poder beneficiar-se de les ajudes derivades de la pandèmia com els ERTES, van aflorar molts llocs de treball de l'economia en l'ombra (Rius, 2022).

En aquest mateix informe, **l'IPOL estima que l'economia submergida a Espanya el 2022 se situaria en el 15,8%**, càlcul que es va fer abans de la invasió d'Ucraïna. En conseqüència, l'IPOL va estimar una pujada d'entre el 5-7% en gairebé tots els països de la UE.

Si ens centrem **en les dades de Catalunya, veiem una situació similar a la nacional**. Segons l'Institut d'Estudis Econòmics (IEE), l'economia submergida representava el 2021 el 23% del PIB català, el que suposava un 6,1% més que la mitjana nacional. Les dades del 2022 mostren que, a diferència de la mitjana nacional, l'economia submergida a Catalunya s'ha mantingut en el 23% de l'any anterior, només 0,1% per sota de la mitjana nacional.

	2021	2022
UNIÓ EUROPEA	17,4 %	13 %
ESPANYA	16,9 %	23,1 %
CATALUNYA	23 %	23 %

Economia submergida total. *Elaboració pròpia. Font: IPOL & IEE*

Obtenir dades sobre el nombre de persones immigrants que es troben treballant en l'economia submergida és molt difícil, però basant-nos en diferents publicacions podem fer-nos una idea aproximada de la realitat que viuen aquestes persones.

Com ja hem assenyalat, la pandèmia de **la Covid-19 va fer que afluïren molts treballadors de l'economia submergida amb l'objectiu de beneficiar-se de les ajudes de l'estat, però hi va haver un sector que no va poder fer-ho: els immigrants irregulars.**

Es va calcular que el 2020 unes 300.000 persones immigrants es trobaven en l'economia submergida, principalment en activitats domèstiques, hostaleria i indústria manufacturera (Fanjul y Gálvez-Iniesta, 2020). Els mesos de confinament estricte van fer que moltes d'aquestes es veiessin en una situació molt delicada, ja que van perdre el seu mitjà de vida sense poder reclamar les ajudes oficials.

En parlar d'economia submergida i immigració no podem ignorar el paper que juga el gènere. I és que, l'ocupació informal està liderada per dones immigrades, sobretot en les tasques de cures.

La revista Iqual (2023) va publicar 'Narratives de dones professionals i migrants a Barcelona: experiències de supervivència en el context de precarietat sociolaboral', que denunciava, mitjançant testimonis reals, la pèssima situació laboral en què es troben moltes dones migrants, tant en situació irregular com regular.

La majoria dels treballs els troben mitjançant contactes de coneguts i no pels canals oficials, com ara borses de treball, i aquests són, majoritàriament, informals.

Segons dades de la Generalitat de Catalunya, **el 2022 hi havia unes 190.000 persones en situació irregular**, la qual cosa implica dificultats a l'hora de trobar treball i empeny cap a l'economia submergida. Segons les estimacions de CCOO, el nombre de persones en l'economia submergida ha anat en augment a Catalunya, arribant al 75,4% en aquest 2022. L'informe anual CITE destaca aquesta dada, ja que posaria de manifest les situacions de precarietat a què s'enfronten les persones migrants.

Pel que fa al gènere i els sectors ocupacionals, es repeteix el mateix patró que a escala nacional. Són més les dones immigrants que es veuen treballant en situació irregular, principalment en les **activitats de cura de la llar**. Aquest és el sector en què més persones treballen de forma irregular, 38,4%, seguit del **sector serveis** (16,8%), **hostaleria** (12%) i **construcció** (9,6%).

La veritat és que informes de l'any 2021 apuntaven que l'economia submergida continuaria baixant després de la pandèmia de la Covid-19 i les millores del mercat laboral, però -com passa amb totes les crisis- **la crisi energètica i d'inflació** que es pateix a Espanya **ha impulsat que les persones es vegin abocades a treballar en B**, sobretot aquelles pertanyents a col·lectius més vulnerables com els immigrants. Es preveu que aquesta xifra baixi aquest 2023 com a efecte de **la reforma de la llei d'estrangeria** adoptada el 16 d'agost de 2022 que, entre altres coses, **facilita la regularització per arrelament, permet treballar als estudiants estrangers, flexibilitza les exigències per treballar com a autònom i impulsa la contractació en origen**.

CONCLUSIONS

OCUPACIÓ

L'anàlisi de les dades d'ocupació ens mostra una gran millora en molts aspectes d'un any per a l'altre.

El 2022 ha crescut la població activa estrangera a escala nacional i autonòmica, un 6,37% i un 4% respectivament. A més, es van concedir 165.577 nous permisos de treball a estrangers, 37.610 d'ells a Catalunya. Això es va traduir en l'augment del nombre d'estrangers actius. Aquest augment de població activa va venir acompanyat de la baixada de l'atur en tots els casos excepte en els homes estrangers residents a Catalunya, on aquesta taxa ha augmentat un 1,36% en l'últim any.

En general, podem concloure que **les dades d'ocupació de l'últim any són bastant positives** i podríem atribuir-les, com hem mencionat a l'informe, a **les millores que ha aportat la reforma laboral**. No obstant això, no podem dir que l'any 2022 hagi estat un any "perfecte" pel que fa a ocupació, ja que el context de crisi en què ens trobem, sobretot per la guerra d'Ucraïna, ha impulsat el creixement de l'economia submergida. En l'àmbit nacional ha crescut en només un any un 6,11% fins al 23,01%. A Catalunya s'ha mantingut en el 23% del 2021.

El nombre de persones en situació irregular, si bé es manté per sota del de la crisi del 2008, **ha tornat a augmentar**. Aquestes persones es veuen abocades en moltes ocasions a l'economia submergida, la qual cosa fa que agreugi la seva situació.

És un fet que mesures com el final de les restriccions de mobilitat per la Covid-19 i la reforma laboral han tingut efectes molt positius, però no hem de caure en triomfalismes sinó continuar treballant com a societat per millorar el mercat laboral i acabar amb el treball precari que amenaça els col·lectius més vulnerables com la població immigrant.

La modificació del Reglament d'Estrangeria el mes d'agost de 2022, la introducció de nous mecanismes de regularització, com són l'arrelament de formació, el nou model d'arrelament laboral o facilitar les autoritzacions de treball per a estudiants, no hem constatat els seus efectes clars durant el 2022, **segurament aquests efectes es notaran en les dades del 2023**. A l'informe que realitzarem el 2024, un dels estudis que farem serà sobre l'efecte de la reforma del reglament el mes d'agost de 2022 sobre el nombre de persones en situació irregular, sobre el mercat de treball i l'economia submergida.

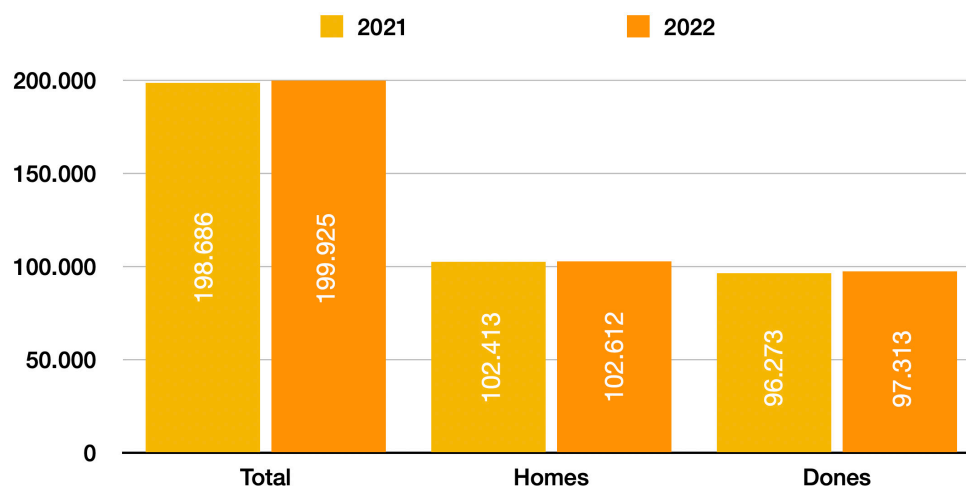
**INFORME
SOBRE L'ESTAT DE
LA IMMIGRACIÓ
A CATALUNYA EL 2022**

EDUCACIÓ

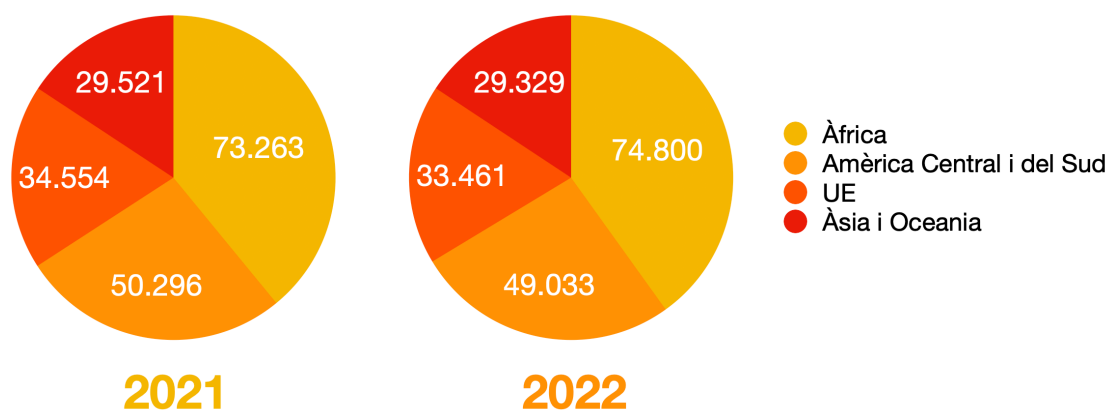
12

Segons les dades del Departament d'Educació de la Generalitat, **l'any 2022 estaven matriculats 199.925 alumnes de nacionalitat estrangera a les aules catalanes**, el que suposa un 22,64% del total nacional i 1.239 alumnes més que l'any 2021. D'aquest total d'alumnes, 102.612 eren homes i 97.313 eren dones. **El creixement de dones matriculades és especialment destacable, ja que del curs anterior al 2021/22 es van matricular 193.586 dones més.**

Alumnat estranger matriculat a Catalunya 2021-2022. *Elaboració pròpia. Font: Departament d'educació*

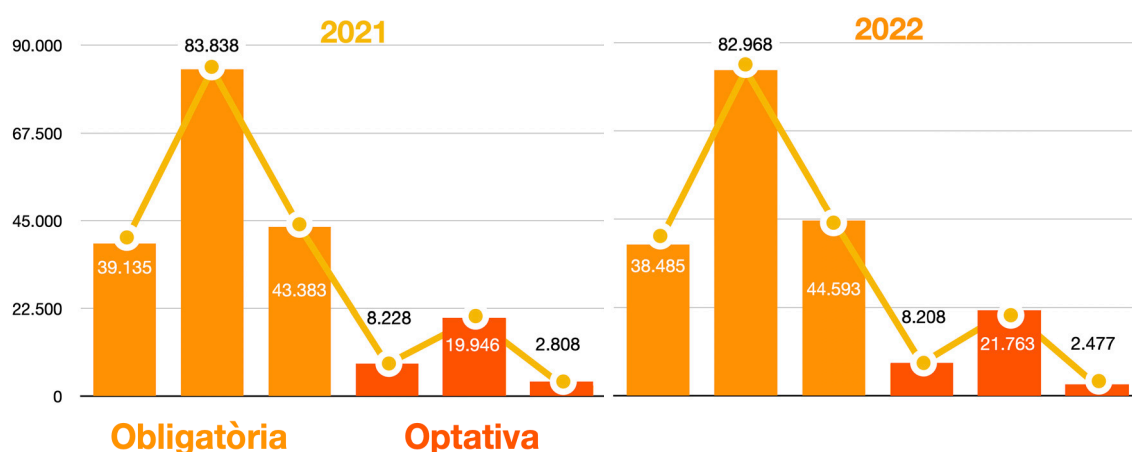
De tots aquests 199.925 estudiants, 73.263 (36,64%) procedien d'Àfrica, 50.295 (25,15%) d'Amèrica Central i del Sud, 34.554 (17,28%) de la UE i 29.521 (14,76%) d'Àsia i d'Oceania. Aquestes són les quatre procedències principals dels estudiants, les quals es mantenen com en l'any anterior, però amb certes variacions. L'única baixada la pateixen els alumnes d'origen africà, que perden 1.537 alumnes; en el cas d'Amèrica Llatina, el nombre d'alumnes s'incrementa amb 1.262 nous matriculats, els alumnes eurpeus creixen amb 1.093 nous alumnes i els procedents d'Àsia i d'Oceania sumen 192 nous matriculats.

Origen de l'alumnat estranger matriculat a Catalunya 2021-2022. *Elaboració pròpia. Font: Departament d'educació*

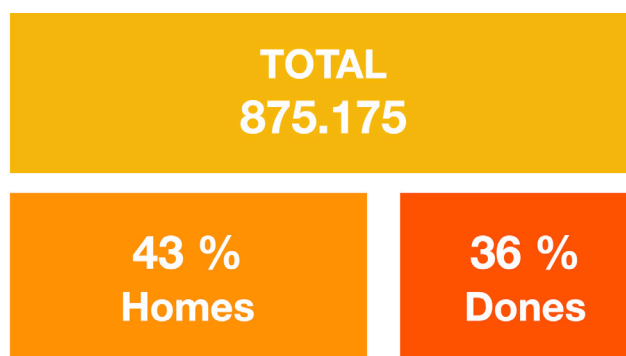
Segons dades del Ministeri d'Educació i del Departament d'Educació, tant en l'àmbit nacional com autonòmic, hi ha més homes d'origen estranger que dones als centres educatius, però amb diferències mínimes. Si observem les dades d'escolarització per nivells, podem veure que de l'educació obligatòria (2n cicle d'infantil, educació primària i ESO) a l'optativa (batxillerat i cicles formatius), el nombre d'estrangers matriculats baixa dràsticament.

L'any 2021 a Catalunya hi havia 43.383 estrangers cursant estudis d'ESO i només 8.228 a batxillerat. **Aquesta bretxa és encara major l'any 2022, amb 44.593 alumnes cursant l'ESO i només 8.208 a batxillerat.**

Nombre d'alumnes estrangers a Catalunya per nivell i obligatorietat 2021-2022.
Elaboració pròpia. Font: Departament d'educació

En analitzar la taxa d'abandonament podem observar que hi ha una diferència considerable entre homes i dones. En aquest cas, seguint les dades del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions, **un 43% dels homes abandonen els seus estudis enfront del 36% de les dones.** Aquesta taxa ha tingut una tendència decreixent en els últims anys i ho ha fet al mateix ritme que la dels nadius.

Taxa d'abandonament de l'alumnat estranger a Espanya, 2021.
Elaboració pròpia. Font: Ministeri d'inclusió social, seguretat social i migracions

A més a més, **és molt destacable la gran pujada que han tingut els cicles formatius d'FP** des del curs 2018/19 fins a l'actualitat. Durant el curs 2021/22, només a Catalunya, hi havia 21.763 alumnes matriculats en cursos d'FP. Aquestes dades representen un important increment respecte del curs anterior, quan hi havia 19.946 estrangers cursant l'FP.

CURS	NOMBRE DE ALUMNES
2018/19	17.785
2019/20	18.896
2020/21	19.946
2021/22	21.763

Creixement del nombre d'alumnes estrangers en cursos FP a Catalunya.
Elaboració pròpia. Font: Departament d'Educació

En el seu informe sobre la integració de l'alumnat estranger en el sistema educatiu espanyol, el Ministeri d'Inclusió es basa en les dades de l'informe PISA de l'any 2018, l'últim publicat, per parlar de la integració i el risc d'assetjament que tenen els alumnes estrangers en els seus centres. El cert és que les diferències no són moltes entre estudiants nadius i estudiants estrangers en aquest aspecte, però es demostra que els estrangers pateixen situacions més complicades.

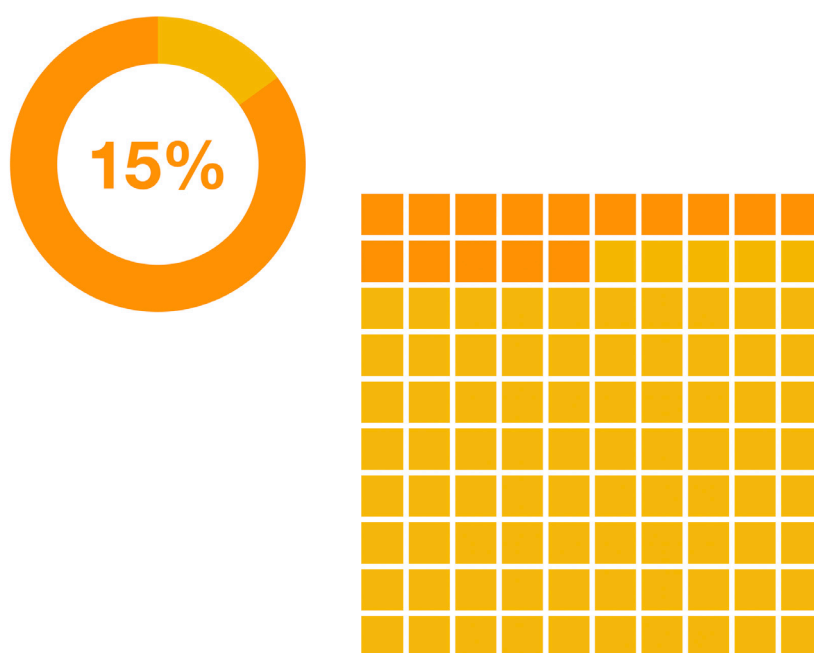
El 56% dels estudiants estrangers tenen sentiments de pertinença a l'escola enfront del 63% dels nadius.

Comparació del sentiment de pertinença de l'alumnat a Espanya: estrangers - nadius.
Elaboració pròpia. Font: Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Alhora, **el 15% dels estudiants estrangers estan exposats a assetjament escolar, un 4% més que els estudiants nadius.** I en aquest tema també hi ha diferències per gènere. Les estudiants estrangeres tenen un sentiment de pertinença a l'escola menor que els homes estrangers, però ells pateixen una major exposició a l'assetjament escolar.

Totes aquestes dades de l'informe PISA ens demostren que, si bé no per una gran diferència, els estudiants estrangers estan menys integrats en els centres educatius que els nadius.

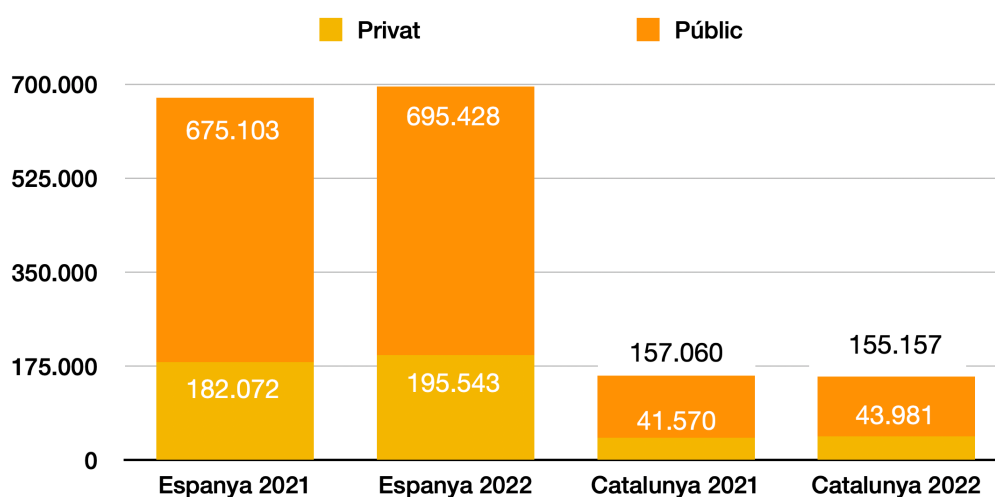

Exposició de l'alumnat estranger a l'assetjament escolar a Espanya.
Elaboració pròpia. Font: *Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.*

També és molt destacable els centres als quals acudeixen els estudiants d'origen estranger. Tant en l'àmbit nacional com autonòmic, la majoria dels alumnes d'origen estranger estaven matriculats en centres públics; l'any 2022, 155.157 alumnes acudien a un centre públic català, el que representa el 77,6% del total d'alumnes estrangers matriculats a Catalunya.

Un 41,53% (63.184) eren d'origen africà, un 18,59% procedia d'Amèrica Llatina (37.186), el 12,18% (24.367) de la UE i un 9,69% (19.379) procedia d'Àsia i d'Oceania. En el cas dels centres privats, els alumnes d'origen llatinoamericà lideren aquesta llista amb 13.109 matriculats, els alumnes europeus són 10.187 en aquests centres, els asiàtics i d'Oceania 10.142 i els d'origen africà són 10.079. A més dels 47.817 alumnes en centres privats, la majoria estan cursant educació primària (17.273).

És molt destacable com les matrícules en els centres privats han crescut del curs 2020/21 al 2021/22 en detriment de les dels centres públics.

Alumnat estranger segons el tipus de centre: Espanya – Catalunya.
 Elaboració pròpia. Font: Ministeri d'educació & Departament d'educació

	2020/21		2021/22	
	PÚBLIC	PRIVAT	PÚBLIC	PRIVAT
ÀFRICA	65.133	9.667	63.184	10.079
CENTREAMÈRICA I SUD	37.226	11.807	37.186	13.109
UE	24.093	9.368	24.367	10.187
ÀSIA I OCEANIA	19.515	9.814	19.379	10.142

Alumnat estranger a Catalunya segons el tipus de centre i origen.
 Elaboració pròpia. Font: Departament d'educació.

CONCLUSIONS

EDUCACIÓ

L'anàlisi de les dades d'educació també és molt interessant. **Podem veure com ha crescut considerablement el nombre d'alumnes estrangers.** Les dades descriuen aules plurals en quant a orígens, amb una important presència d'alumnat africà, principalment del Nord d'Àfrica.

Molt destacable és l'augment de les matrícules d'estrangers en centres privats catalans enfront del detriment en els centres públics. **En tan sols un any, els centres privats han vist un augment de l'alumnat estranger del 5,7%.**

És fonamental que prestem atenció a l'abandonament escolar. **De l'etapa educativa obligatòria a la voluntària hi ha un canvi molt dràstic en el nombre de matriculats;** en el cas de Catalunya, **el 2022 hi havia 44.593 matriculats en ESO enfront dels escassos 8.208 que ho estaven en batxillerat.** Aquests fets ens fan posar el focus en **la necessitat de desenvolupar una millor integració de l'alumnat estranger** a les aules que desmotivi aquest abandonament prematur, amb **polítiques generals de suport i de recursos orientatius i econòmics per a la joventut, amb la perspectiva de poder continuar els seus estudis superiors.**

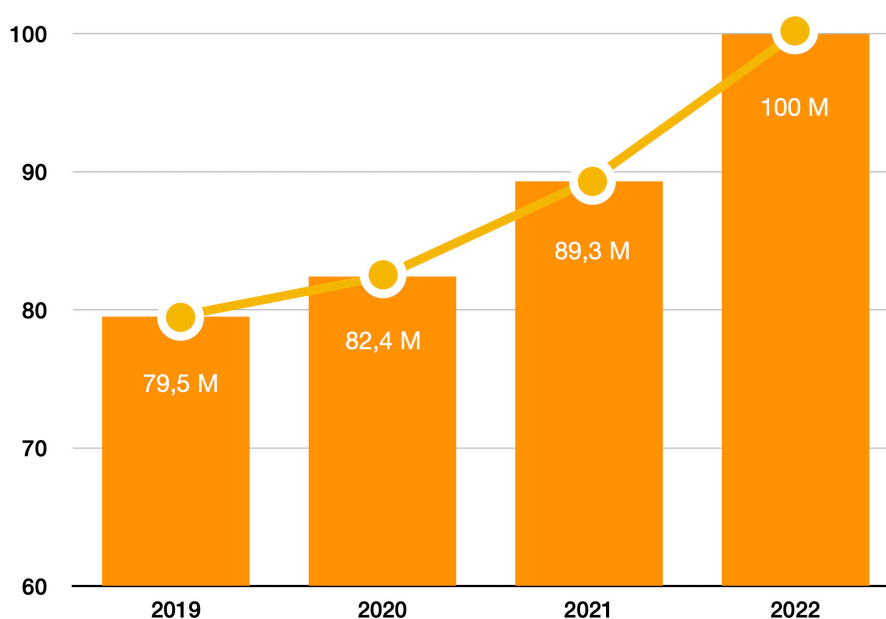
**INFORME
SOBRE L'ESTAT DE
LA IMMIGRACIÓ
A CATALUNYA EL 2022**

ASIL I REFUGI

19

L'ACNUR defineix la protecció internacional com "l'ajuda que s'ofereix a una persona que és fora del seu país i no pot tornar-hi perquè allà la seva vida corre perill". Dins de la protecció internacional podem trobar diferents tipus. Com es descriu a la web oficial de la Policia Nacional, els refugiats són aquelles persones que, davant d'una amenaça greu de ser perseguides per motius de raça, religió, nacionalitat, ètnia o opinió política, abandonen el seu país i busquen protecció en un altre. La protecció subsidiària s'atorga a aquelles persones que han fugit del seu país i que, tot i no complir els requisits de refugiats, són capaces de demostrar que si tornen correrien un risc de patir greus danys. En darrer lloc, l'estatut d'apàtrida se li concedeix a tota persona que no sigui considerada com a nacional per cap Estat i que manifesti no tenir cap nacionalitat.

Desplaçats forçosos al món. *Elaboració pròpia. Font: ACNUR*

Si observem les dades de l'última dècada a Espanya, proporcionades per l'OAR, veiem com **des del 2012 el nombre de sol·licituds d'asil ha anat en augment progressiu**, amb algun canvi bruscat com la sobtada pujada del 150% l'any 2015, coincidint amb la crisi dels refugiats a Europa, o les brusques baixades en els anys 2020 i 2021, a causa del tancament de fronteres provocat per la pandèmia. Així, podem observar com **Espanya s'ha anat convertint a poc a poc en un dels països principals quant a sol·licituds d'asil**.

En analitzar el cas de **Catalunya** veiem que també en l'última dècada no ha deixat de créixer excepte en els dos anys corresponents a la Covid-19, i **sempre ha estat entre les comunitats autònomes que més sol·licituds reben, juntament amb la Comunitat de Madrid i Andalusia**.

	2021	2022
ALEMANYA	190.545	243.835
FRANÇA	120.685	156.455
ESPANYA	65.404	118.842

	2021	2022
MADRID	17.991	47.658
CATALUNYA	8.529	10.396
ANDALUSIA	6.908	11.722

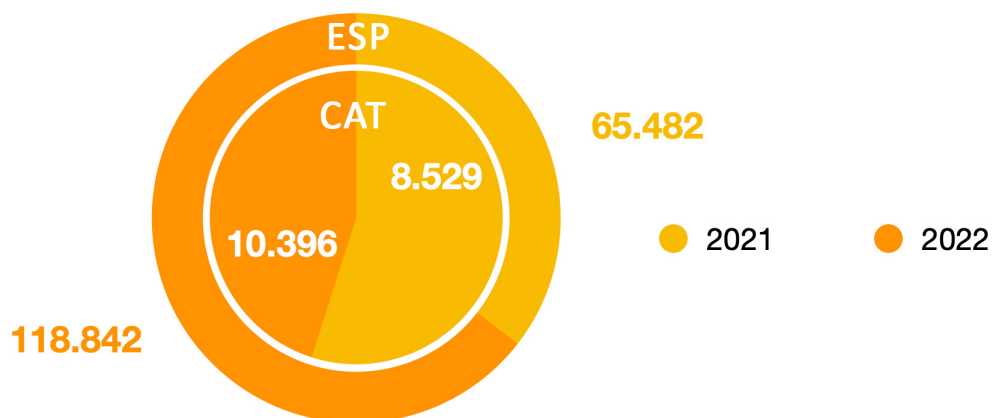
Principals països de la UE i comunitats autònomes receptores de sol·licituds d'asil.
Elaboració pròpia. Font: Ministeri de l'Interior & CEAR.

L'any 2021 es van comptabilitzar 65.482 sol·licituds de protecció internacional a tot el territori nacional, un 64,03% d'homes i un 35,97% de dones. D'aquestes, 8.529 es van presentar a Catalunya, sent novament els homes els que van presentar més sol·licituds, 5.230 enfront de les 3.299 presentades per dones (OAR, 2022).

Segons les dades provisionals del ministeri de l'interior, **l'any 2022 el nombre de sol·licituds va arribar a 118.842**, 64.219 homes i 54.623 dones, **un 81% més que l'any anterior**, superant el rècord de l'any 2019 i **convertint Espanya en el tercer país de la UE que més sol·licituds rep**.

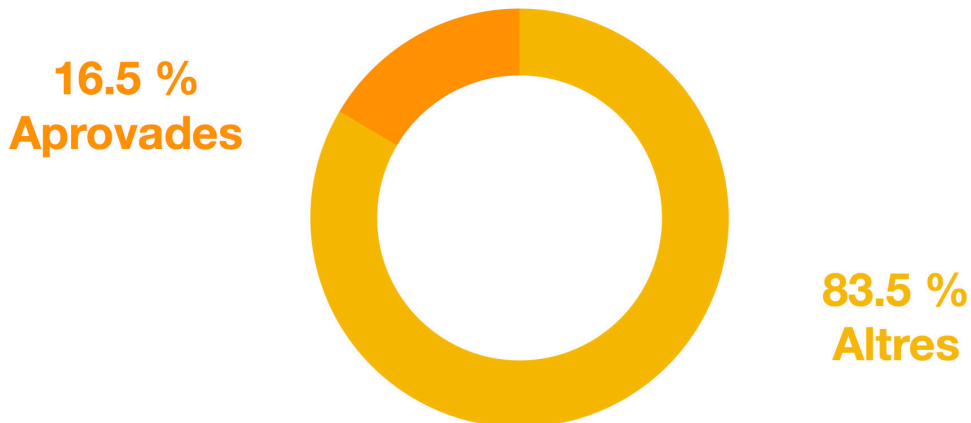
En el cas de Catalunya, es va repetir el mateix patró; **se'n van presentar 10.396**, un 21% més, apropant-se de nou a les xifres prèvies a la pandèmia, quan es va batre el rècord de 13.278 sol·licituds el 2019.

Aquest augment en les sol·licituds d'un any a l'altre es deu a la fi de les restriccions de mobilitat imposades després de la pandèmia de Covid-19 a tot el territori europeu i a l'arribada contínua d'ucraïnesos des de març (CEAR, 2023).

Sol·licituds presentades a Espanya i Catalunya el 2021 i 2022.
Elaboració pròpia. Font: Ministeri de l'interior

De la mateixa manera, Espanya continua estant a la cua en el reconeixement d'asil. **El 2022 es van aprovar el 16,5% de les sol·licituds**, el que ja suposa un increment respecte a l'any anterior, quan només es va reconèixer el 10,5%. **El país està molt per darrere de la mitjana europea**, que el 2021 era del 35% i el 2022 del 38,5%, i només Malta i Xipre tenen taxes més baixes.

Percentatge de sol·licituds aprovades a Espanya el 2022.
Elaboració pròpia. Font: CEAR

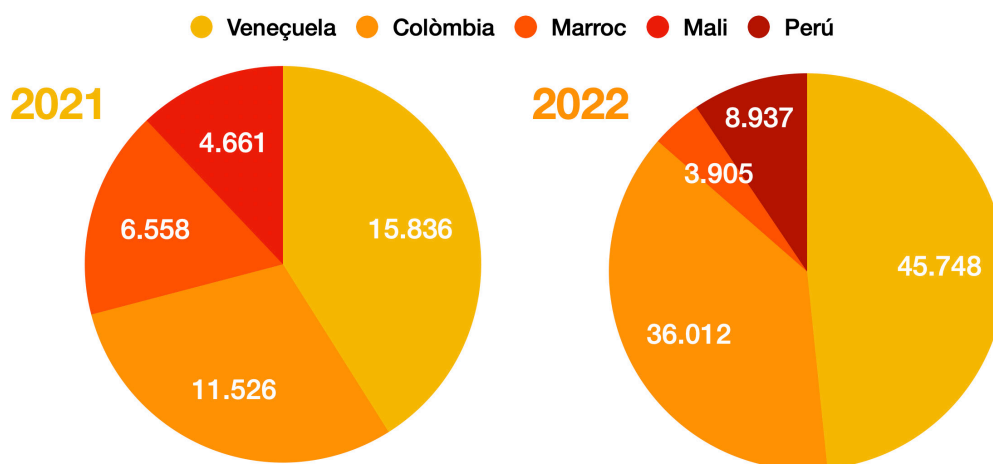
És molt important parlar, a més, de **la gran saturació que pateix el sistema d'asil**, que es manifesta des del primer pas: demanar cita. **L'escassetat de cites** s'ha convertit en l'obstacle inicial per a les persones sol·licitants d'asil, que gairebé no poden iniciar el procés i que ha propiciat **l'aparició d'un mercat negre de venda de cites** a preus desorbitats, **privatitzant** de certa manera **un dret fonamental de les persones**.

Aquesta és una situació que s'allarga des del 2015 i que **deixa les persones en una situació de desprotecció total**, sense dret a sanitat, educació o treball i vivint amb la constant possibilitat de ser expulsades i retornades al país del qual han fugit.

Si analitzem **les dades sobre l'origen dels sol·licitants d'asil**, observem que en l'àmbit nacional **de l'any 2021 al 2022 gairebé no hi ha canvis**. El 2021, els principals sol·licitants eren veneçolans (15.836), colombians (11.526), marroquins (6.558) i malians (4.661).

El **2022**, tres d'aquests països es repeteixen, però amb una important variació: **es redueixen les sol·licituds de marroquins i augmenten de manera molt considerable les de peruans**. Es registren **45.748 sol·licituds de veneçolans, 36.012 de colombians, 8.937 de peruans i 3.905 de marroquins**.

El cas del **Perú** és especialment destacable, ja que **ha passat de ser el sisè país al tercer en només un any**, a causa de la **inestabilitat política que pateix el país** i dels greus aldarulls que van ocórrer a final d'any després de la destitució del president Castillo.

Origen dels sol·licitants d'asil a Espanya 2021-2022.
Elaboració pròpia. Font: Ministeri de l'Interior

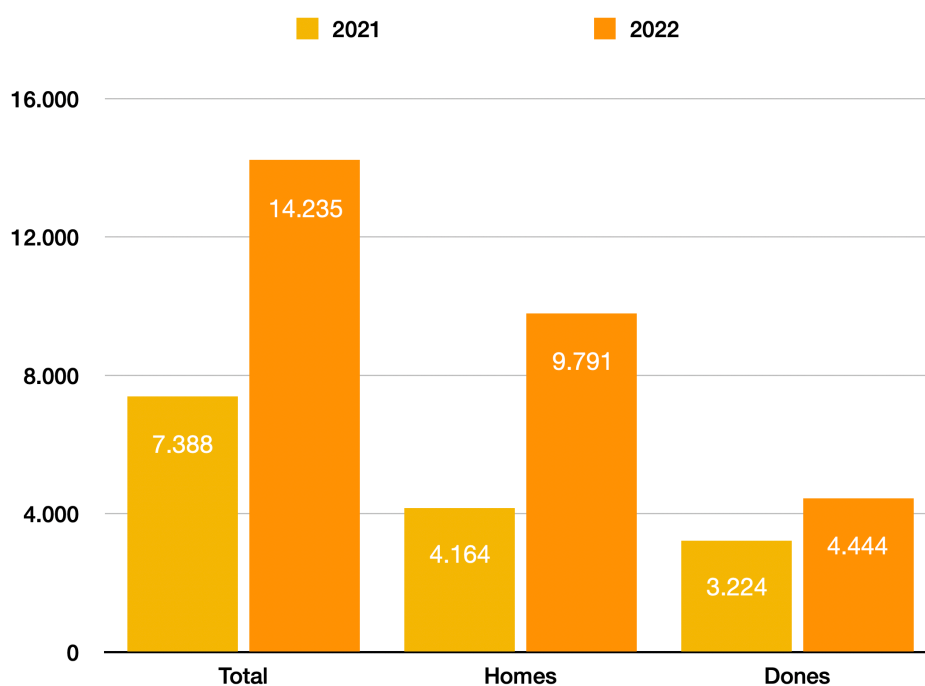
En el cas de Catalunya el 2021, 2.177 veneçolans, 1.517 colombians, 932 hondurencs i 643 pakistanesos van sol·licitar la protecció internacional.

Observem que a la **comunitat es manté la tendència nacional amb una majoria de sol·licitants llatinoamericans**, i Catalunya continua sent la comunitat que rep més sol·licituds de ciutadans pakistanesos.

Si analitzem les dades del Ministeri de l'Interior sobre les aprovacions, podem veure un clar augment, com amb les sol·licituds.

El 2021 Espanya va atorgar asil a 7.388 persones; 4.164 homes i 3.224 dones. D'aquestes persones, 5.362 van rebre asil com a refugiats i 2.026 per protecció subsidiària. A més, 13.017 persones, la majoria veneçolanes, van obtenir protecció per raons humanitàries, i 275, principalment procedents del Sàhara, van rebre l'estatut d'apàtrides.

El 2022, la xifra va augmentar fins a **14.235**; 9.791 homes i 4.444 dones. 6.830 refugiats i 7.405 en règim de protecció subsidiària, a més de 20.924 aprovacions de protecció per raons humanitàries i 646 estatuts d'apàtrides. De nou, es repeteix que **la majoria de les persones protegides per raons humanitàries són veneçolanes i les apàtrides sahrauís.**

Aprovacions d'asil a Espanya 2021 i 2022.
Elaboració pròpia. Font: Ministeri de l'Interior

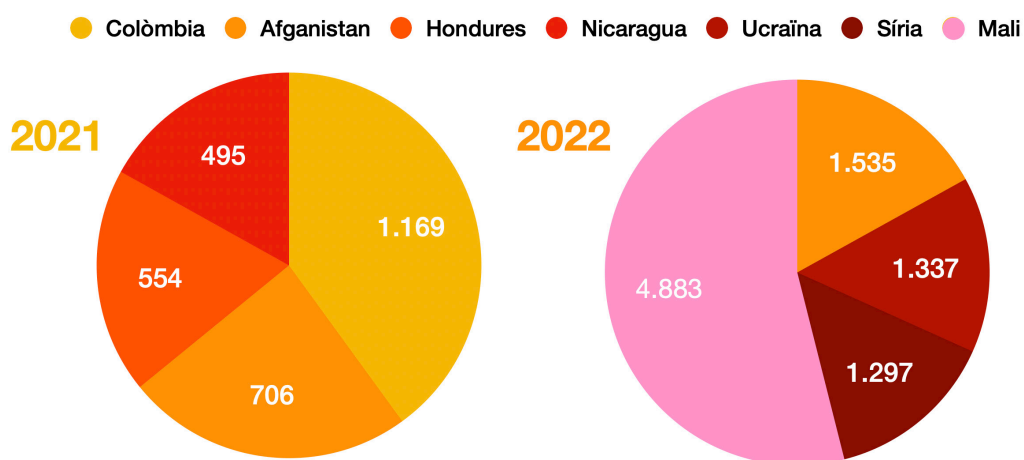
	2021	2022
REFUGIATS	5.362	6.830
PROTECCIÓ SUBSIDÀRIA	2.026	7.405
CIRCUMSTÀNCIES HUMANITÀRIES	13.017	20.924
APÀTRIDES	275	646

Típus de proteccions internacionals aprovades a Espanya 2021 i 2022.
Elaboració pròpia. Font: Ministeri de l'Interior.

Però, en fixar-nos en l'origen d'aquestes persones, veiem canvis clars d'un any a l'altre.

El 2021 la majoria dels asilats eren colombians (1.169), seguits pels afgans (706), hondurencs (554) i nicaragüencs (495).

El 2022 la majoria de les persones provenia de Mali (4.883), Afganistan (1.535), Ucraïna (1.337) i Síria (1.297). Aquest canvi es deu a diferents factors. En el cas dels afgans i ucraïnesos, l'aprovació de la protecció de persones que ja vivien en el territori des de l'any anterior i que ja havien començat el procés (CEAR, 2023).

Origen de les persones asilades a Espanya 2021 i 2022. *Elaboració pròpia. Font: Ministeri de l'Interior*

És també destacable que **des del 10 de març de 2022, l'OAR ha posat en marxa el mecanisme de protecció temporal**, creat per la UE el 2001, tant **per a ciutadans ucraïnesos com per a ciutadans de tercers països, però residents a Ucraïna** durant l'esclat de la guerra i que no poden tornar al seu país de manera segura (Consell Europeu, 2023).

L'objectiu d'aquesta mesura era **evitar el col·lapse total dels sistemes d'asil i refugi europeus** davant la gran onada d'immigrants que es produiria.

5.3 M
de desplaçats
interns

8 M
de refugiats
a altres països

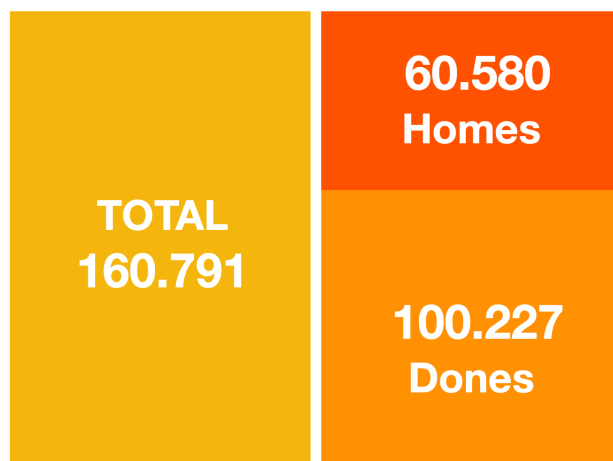
4.8 M
persones sota
protecció temporal

Dades de població ucraïnesa a febrer de 2023. *Elaboració pròpia. Font: ACNUR*

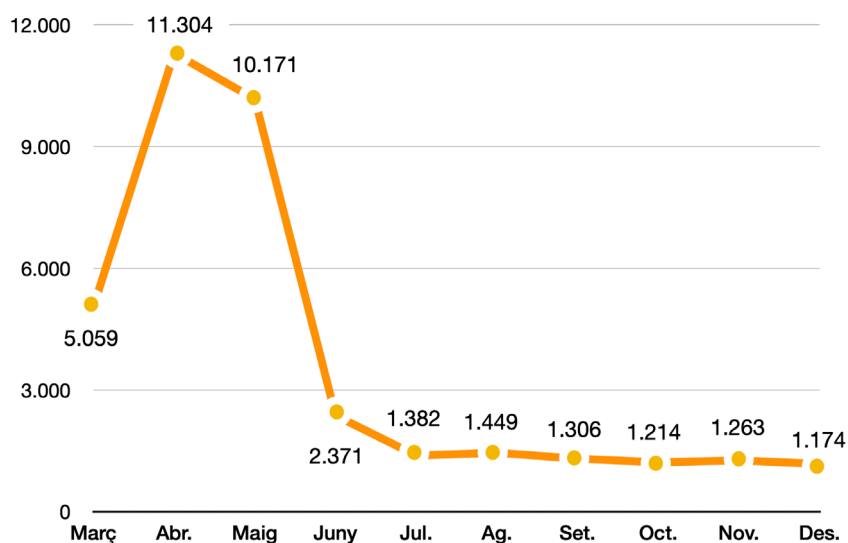
De març a desembre de 2022, i segons les dades de l'OAR, es van concedir 160.791 proteccions temporals a tot el territori nacional, 100.227 a dones i 60.580 a homes.

A Catalunya, se'n van concedir 36.693, convertint-la en la segona comunitat que més proteccions temporals va concedir, després de la Comunitat Valenciana. Pel que fa a grups d'edat, destaca el grup de dones entre 35 i 64 anys, representant el 24,16% del total de persones amb protecció temporal en el període de març a desembre de 2022.

El mes d'abril, dos mesos després de l'inici de la guerra, va ser el mes amb més arribades, 50.088, que correspon al 31,15% del total. Catalunya es va convertir en la comunitat autònoma que va rebre més persones, amb 11.304 arribades, el que significa que el 22,56% de les persones que van arribar a Espanya sol·licitant protecció temporal van acabar a Catalunya.

Total de proteccions temporals atorgades a Espanya, març-desembre 2022. Elaboració pròpia. Font: OAR

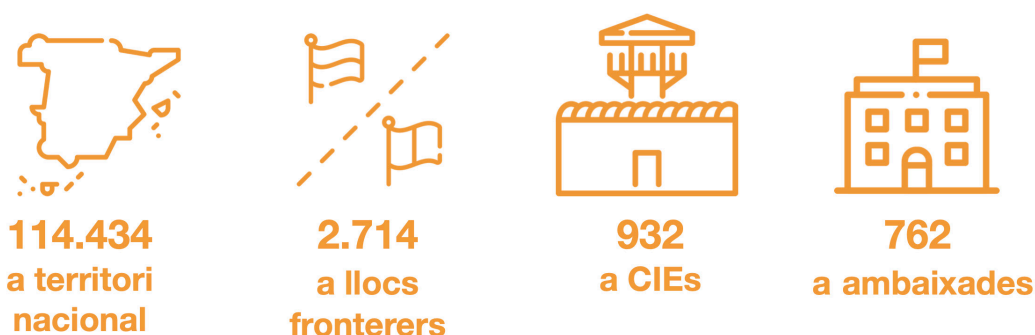

Proteccions temporals aprovades a Catalunya per mesos. Elaboració pròpia. Font: OAR.

Pel que fa als **motius de concessió**, l'OAR contempla 7 possibles motius: **gènere, grup social, nacionalitat, orientació sexual, política, raça i religió**. D'aquests, els més recurrents l'any 2021 són les opinions polítiques (26,2%), al mateix nivell es troba el gènere (26,2%), seguits de molt lluny per l'orientació sexual (9,9%) i la nacionalitat (9,8%).

També és molt important destacar el lloc on es presenten aquestes sol·licituds d'asil. El 2021 la **majoria de les persones les van presentar al territori nacional** (95,4%) i el mateix va passar el 2022 (96,29%).

D'altra banda, durant l'any 2021 un 2,43% de les sol·licituds es van presentar en els llocs fronterers i el 2022 aquesta xifra va baixar al 2,28%, però es va mantenir com el segon lloc on més sol·licituds es present ven. El 2021 el tercer lloc on més es van presentar va ser en les ambaixades (1,16%) enfront del 2022, en què el tercer lloc amb més sol·licituds van ser els CIE (0,78%). En última instància, el 2021 només un 0,98% de les sol·licituds es van registrar en els CIE i el 2022 el lloc amb menys sol·licituds van ser les ambaixades (0,64%).

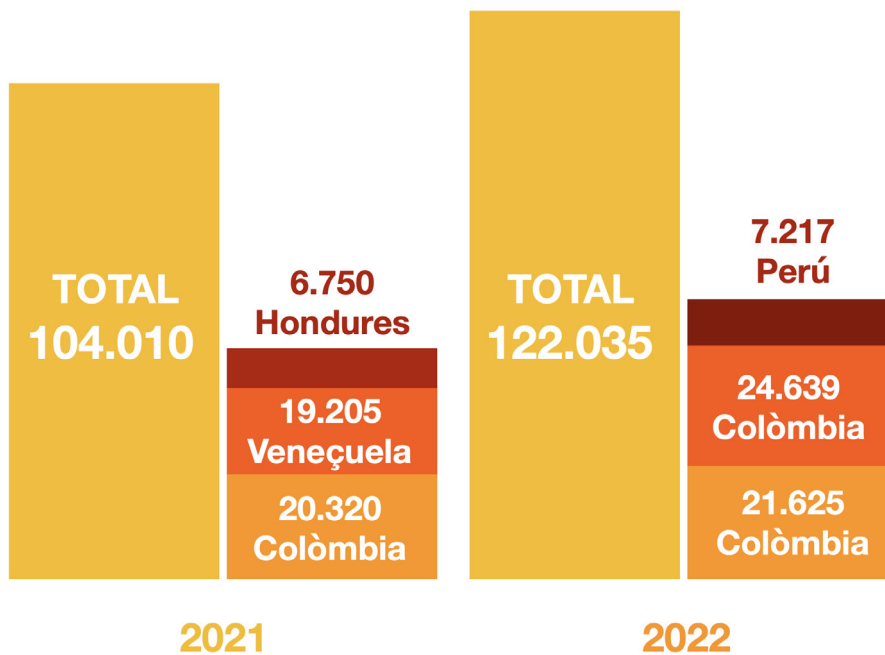

Principals llocs de presentació de les peticions d'asil i refugi el 2022. *Elaboració pròpia. Font: CEAR*

Aquesta tendència ens demostra que **pràcticament totes les persones esperen a entrar al país de destinació per començar el llarg procés de sol·licitud d'asil** que, segons les dades de la CEAR, **pot trigar entre sis i vuit mesos a començar**.

Com s'ha destacat anteriorment, **el sistema de sol·licitud d'asil en l'àmbit nacional està completament saturat**. Des de l'any 2017, el nombre d'expedients pendents de resolució ha augmentat ràpidament, arribant al seu pic el 2019. Va patir una gran disminució el 2020 a causa de la pandèmia de la covid-19 per tornar a pujar en els dos anys següents.

Aquesta situació allarga el procés i **es va traduir en l'any 2022 amb 112.035 sol·licituds pendents**, la majoria de veneçolans, colombians i peruans; segons les dades de la CEAR.

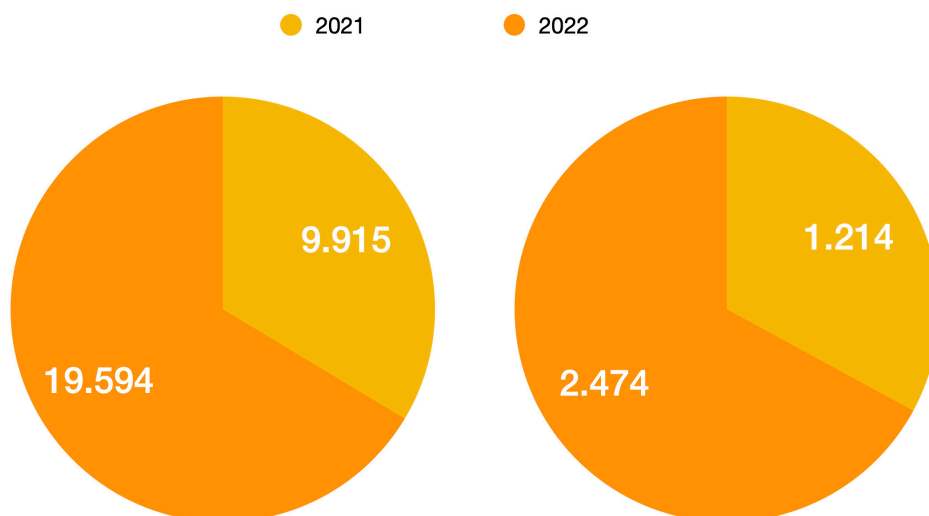

Peticions de protecció internacional pendents, 2021-2022. *Elaboració pròpia. Font: CEAR.*

A més de la sol·licitud de cites, **un dels factors que més ha tensat la situació és el nombre de places d'acollida**. L'acollida a Espanya està regulada per diferents associacions segons les províncies, que són Creu Roja, CEAR, ACCEM i el SAIER.

En l'àmbit nacional, el 2021 hi havia 9.915 places d'acollida i l'any següent **van augmentar un 50,6% fins a les 19.594**.

Catalunya, durant el 2021 era la tercera comunitat autònoma amb més places, 1.214, i **el 2022 va passar a ser la segona, gairebé duplicant les places fins a 2.474**.

Evolució de les places d'acollida Espanya- Catalunya. *Elaboració pròpia. Font: CEAR*

La tornada dels talibans al poder a l'Afganistan, la invasió russa d'Ucraïna o l'enduriment de la violència al Mali han fet que aquests últims anys hagin estat molt convulsos i que **hagi augmentat el nombre de desplaçats forçosos en l'àmbit global fins als 100 milions el 2022.**

A Espanya, aquest augment global de desplaçats juntament amb l'obertura de les fronteres per l'acabament de la pandèmia es va traduir en **un augment del nombre de sol·licituds i aprovacions d'asil en l'àmbit nacional i autonòmic.**

Però **és fonamental corregir els errors per evitar que les persones immigrades es vegin en situació d'absoluta vulnerabilitat.** El 2022 es van activar mecanismes inèdits per a la recepció de sol·licitants d'asil d'origen ucraïnès que van ajudar a amortir l'arribada massiva de persones i van evitar una major saturació del sistema d'asil. Aquestes decisions van demostrar que, **amb voluntat política, es pot millorar el sistema i donar una assistència i acollida dignes.**

Aquests primers mesos del 2023, en què s'han patit catàstrofes naturals com els terratrèmols de Turquia i Síria o l'augment de la violència al Sudan, **no preveuen una disminució en el nombre de persones que sol·liciten asil.** Més aviat al contrari, segons les dades del ministeri de l'interior al 31 de març del 2023, havien sol·licitat la protecció internacional 39.827 persones, 11.145 persones més que en el mateix període de l'any anterior. En el cas de Catalunya, fins a març del 2023 s'han presentat 3.790 sol·licituds, la qual cosa implica un increment del 78,85% en comparació amb l'any anterior.

És crucial que **millorem el sistema perquè sigui àgil i senzill** per a tots els sol·licitants sense importar el país d'on fugen.

CONCLUSIONS

ASIL I REFUGI

Pel que fa a l'asil i refugi també observem canvis importants, principalment deguts a la fi de les restriccions de mobilitat i a l'augment dels conflictes i la violència en altres zones, com Ucraïna o Mali.

El nombre de desplaçats forçosos ha augmentat en l'àmbit global fins als 100 milions de persones, reflex dels últims anys convulsos. **Espanya ha anat escalant llocs quant a peticions d'asil fins a convertir-se el 2022 en el tercer país europeu que més peticions rep.** Catalunya segueix el mateix patró de creixement i en els últims anys sempre ha estat la segona o tercera comunitat autònoma que més peticions rep.

El 2022 ha estat **un any rècord tant en l'àmbit nacional com autonòmic.** Ha estat l'any en què s'han registrat i acceptat més peticions des del 2019, però **el país segueix molt per darrere de la mitjana europea de reconeixement. La saturació del sistema fa que sigui gairebé impossible demanar cita per començar el procés,** de manera que **moltes persones queden en situació d'irregularitat amb la vulnerabilitat que això comporta;** ja que per exemple no poden accedir a la seguretat social o sol·licitar un lloc de treball.

El perfil dels asilats ha canviat d'un any a l'altre, ja que només les persones d'origen afgà es mantenen com les quatre principals aprovades. **En aquest any 2022, han destacat les persones provinents de Mali, Ucraïna i Síria.**

L'encrueliment de la violència en alguns llocs i l'aparició de conflictes en altres han fet que aquest últim any sigui especialment delicat i, com vam assenyalar anteriorment, no sembla que aquesta situació canviï a curt termini. Per això, **és fonamental que millorem el nostre sistema d'asil perquè sigui eficient i estigui preparat per al que vingui en els pròxims anys.**

**INFORME
SOBRE L'ESTAT DE
LA IMMIGRACIÓ
A CATALUNYA EL 2022**

NACIONALITAT

31

L'accés a la nacionalitat és una forma de mesurar la política i la capacitat d'un estat de reconèixer la inclusió de la diversitat cultural, de creença, d'origen i de color com a ciutadans en ple drets. La majoria dels països que formen la UE, han pres mesures i canvis legislatius per a facilitar l'accés a la nacionalitat. Per exemple, Alemanya que fins fa poc temps, era dels països amb un accés més difícil a l'hora d'accedir a la nacionalitat per part de les persones estrangeres, ha hagut de modificar les seves normatives i els requisits per a facilitar la naturalització per residència, retallant el nombre d'anys de residència i facilitant la doble nacionalitat, el manteniment de la persona estrangera de la seva nacionalitat d'origen. Facilitar l'accés a la nacionalitat per a les persones residents estrangeres i per als seus fills i les seves filles, és un acte d'intel·ligència per a avançar cap a una societat més cohesionada, diversa i amb sentiment de pertinença més elevat.

A Espanya, **l'accés a la nacionalitat és una competència exclusiva de l'estat central**. Malgrat que Espanya es considera com a un estat plurinacional, hi ha un cert reconeixement de les nacions històriques que componen l'estat espanyol. Catalunya com a nació no té cap competència en l'accés de les persones estrangeres residents en el seu territori a la nacionalitat.

Les vies d'accés a la nacionalitat a Espanya estan regulades pel Codi Civil Espanyol i pel Reial decret 1004/2015.

Les vies són:

Per residència:

- En general són 10 anys de residència continuada.
- 2 anys de residència per a persones procedents de llatinoamericà, Andorra, Filipines, Guinea Equatorial, Portugal i sefardites.
- 5 anys de residència per a persones que tenen reconegut l'estatus de refugiats.
- 1 any de residència per a fills i filles nascuts a Espanya de pare i mare estrangers residents legals.

Per matrimoni:

- Si un ciutadà/na estranger/a estableix un matrimoni amb ciutadà/na amb nacionalitat espanyola. En aquest cas, cal també 1 any de residència després del matrimoni.

Altres vies:

- Per opció, per a espanyols d'origen, per possessió de l'estat, per la llei de memòria democràtica 20/2022.

Altres requisits per a l'obtenció de la nacionalitat espanyola:

En general, les persones que demanen la nacionalitat espanyola, han de demostrar "un suficient grau d'integració en la societat espanyola".

- Un examen de coneixement constitucional i sociocultural (CCSE)
- Un examen de llengua castellana DELE A2, per als sol·licitants que no tenen el castellà com a llengua materna.

En alguns casos s'eximeix dels exàmens les persones que han estat escolaritzades a Espanya i han superat l'educació secundària obligatòria, i les persones que no saben llegir i escriure o tenen dificultat d'aprenentatge (s'ha de sol·licitar la dispensa amb proves i les circumstàncies particulars).

Quant triga la concessió de la nacionalitat espanyola:

De manera general, el **tràmit de la nacionalitat per residència en Espanya, triga entre 1 i 3 anys** des de la sol·licitud fins a la resolució. Hi ha sol·licituds que es resolen després de 2 o 3 anys, per aquest motiu, hi ha anys que el nombre de concessions supera el nombre de sol·licitud; són peticions acumulades d'anys anteriors.

DADES DE CONCESSIÓ DE LA NACIONALITAT 2021

Segons les dades de l'INE **144.012 estrangers residents a Espanya van adquirir la nacionalitat espanyola. Un augment del 14,1% respecte a l'any anterior.** El 47,8% d'aquestes persones són homes i 52,2% són dones.

Pel que fa a les modalitats d'adquisició de la nacionalitat espanyola, 121.760 per residència, 21.712 per opció (aquesta modalitat es va donar sobretot en els menors de 20 anys), i 540 per altres modalitats.

Les nacionalitats d'origen més freqüents van ser:

- Marroc: 42.000
- Colòmbia: 8.328
- Equador: 8.311
- República Dominicana: 6.791
- Veneçuela: 6.536
- Pakistan: 5.921
- Cuba: 4.975
- Hondures: 4.235
- Perú: 4.082

Per país de naixement. Espanya ocupa el primer lloc 34.326, majoritàriament van ser nens i nenes (78% menors de 10 anys)

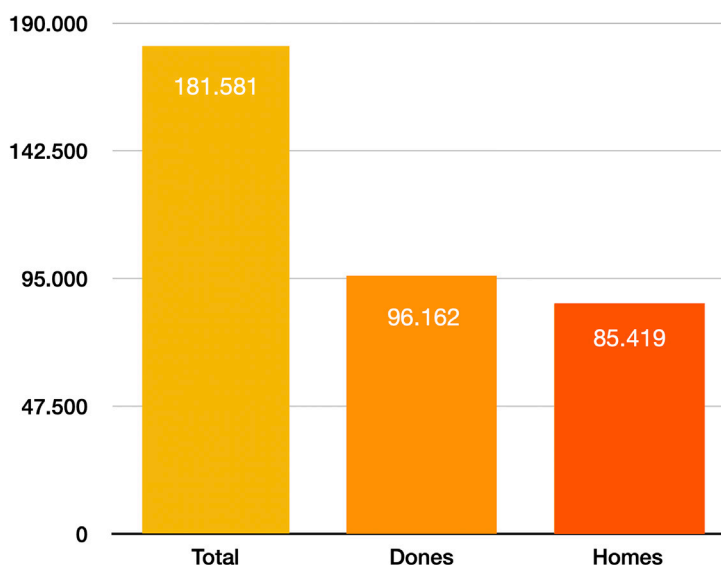
Dades de Catalunya 2021:

El nombre d'estrangers residents a Catalunya que han adquirit la nacionalitat espanyola l'any 2021, són 42.371. **Catalunya encapçala les comunitats autonòmiques en nombre de persones que han adquirit la nacionalitat espanyola.**

DADES D'ADQUISICIÓ DE LA NACIONALITAT 2022

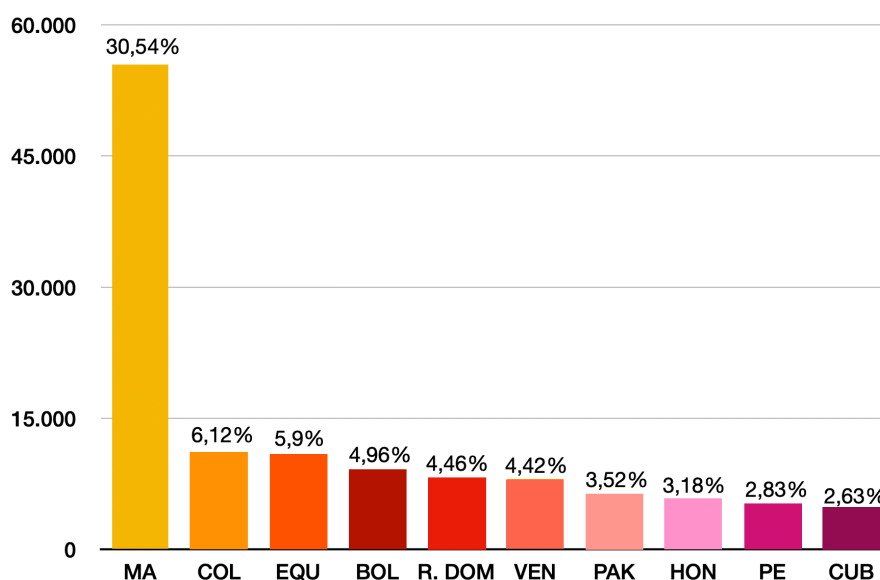
Dades a Espanya:

Segons les dades INE (Institut Nacional d'Estadístiques d'Espanya), l'any 2022, el nombre de persones estrangeres que han adquirit la nacionalitat espanyola, són **181.581**, un increment del 26,1% respecte a l'any 2021. Per gènere 85.419 (47%) són homes i 96.162 (53%) són dones. Ja són 2 anys seguits que el nombre de dones nacionalitzades supera als homes.

Estrangers nacionalitzats a Espanya 2022. *Elaboració pròpia. Font: INE*

Per nacionalitat d'origen, les persones originàries de Marroc superen a la resta. De 181.581 persones nacionalitzades, 55.463 (30,54%) són del Marroc, seguit per Colòmbia 11.125 (6,12%), Equador 10.845 (5,9%), Bolívia 9.016 (4,96%), República Dominicana 8.100 (4,46%), Veneçuela 8.036 (4,42%), Pakistan 6.400 (3,52%), Hondures 5.778 (3,18%), Perú 5152 (2,83%), Cuba 4.780 (2,63%).

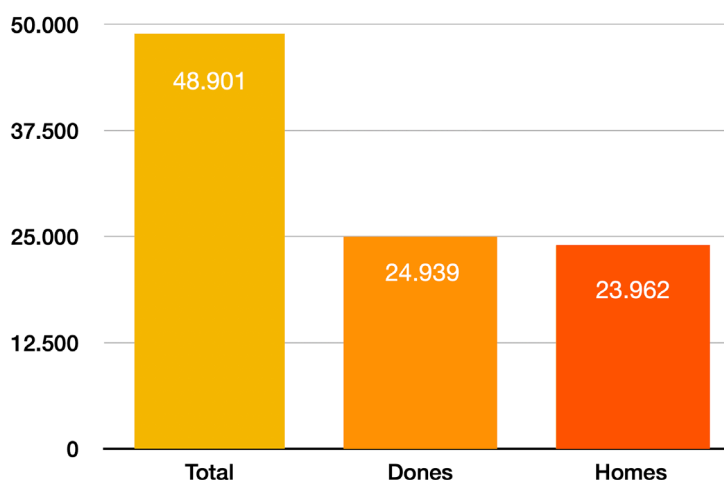

País d'origen de les persones estrangeres nacionalitzades a Espanya el 2022. *Elaboració pròpia. Font: INE*

55.079 persones van adquirir la nacionalitat espanyola dins el territori espanyol, el que suposa un 30,3% dels casos de nacionalització. La majoria – fins a un 76,2% dels casos – son infants menors de 10 anys; i molts d'aquests són ja nascuts a Espanya, sobretot d'origen marroquí. De fet, en el cas del Marroc, hi ha 32.128 casos de nacionalització de persones nascudes a Espanya. És a dir, més de la meitat dels casos (57,9%).

Dades d'adquisició de la nacionalitat espanyola a Catalunya:

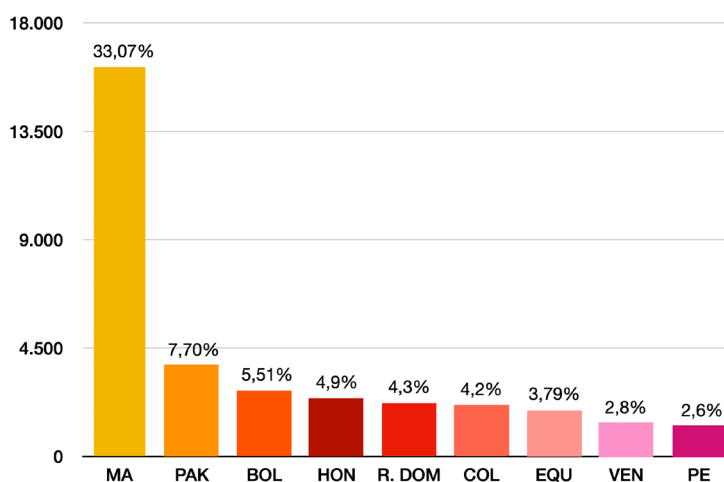
Catalunya és la comunitat on més persones estrangeres han adquirit la nacionalitat espanyola, són 48.901 persones i representen el 26,9% del total de les nacionalitats concedides l'any 2022 a tota Espanya. També a Catalunya el nombre de dones nacionalitzades supera als homes, 24.939 dones i 23.962 homes.

Estrangers nacionalitzats a Catalunya 2022. Elaboració pròpia. Font: INE

Adquisició de la nacionalitat per país d'origen

A Catalunya, com a la resta de l'estat, les persones estrangeres d'origen marroquí encapçalen la llista, són 16.172 (33,07%), de Pakistan 3.767 (7,70%), de Bolívia 2.697 (5,51%), d'Hondures 2.398 (4,9%), de República Dominicana 2.112 (4,3%), de Colòmbia 2.110 (4,2%), de l'Equador 1.856 (3,79%), de Veneçuela 1.407 (2,8%), i 1.302 (2,6%) del Perú.

País d'origen de les persones estrangeres nacionalitzades a Catalunya el 2022. Elaboració pròpia. Font: INE

PER PAÍS DE NAIXEMENT

A Catalunya, 17.712 persones estrangeres que han adquirit la nacionalitat espanyola han nascut a Espanya, representant el 36,2% del total. Cal destacar que **9.606 (60%) de les persones marroquines que han adquirit la nacionalitat, han nascut a Espanya** (la majoria són menors d'edat), de Pakistan són 1.542 nascuts a Espanya (40,9%), de Bolívia són 567 (21%), i 317 (13,2%) són d'Hondures.

AVANTATGE SOCIAL A TENIR LA NACIONALITAT ESPANYOLA

Es plantegen moltes preguntes sobre la diferència de tenir una residència de llarga durada a Espanya i tenir la nacionalitat espanyola. A part, de què tenir la nacionalitat espanyola, és tenir la nacionalitat d'un país de la UE, que en la pràctica facilita molt la lliure circulació i escollir lliurement el lloc de residència i treball. Lamentablement en les normatives, lleis i en la Constitució hi ha drets que són exclusius per a les persones amb nacionalitat espanyola, Són drets fonamentals que afecten a la igualtat d'oportunitat, i per tant la no-inclusió de persones estrangeres dificulta que puguem avançar cap a una societat diversa i més cohesionada.

Ens limitem a mencionar dos drets:

1. Dret al treball en l'administració pública com funcionaris. La llei d'estrangeria prohibeix l'accés al treball en les administracions públiques a les persones estrangeres (excepció contractes laborals), una de les exigències per a les oposicions i per a ser funcionari és tenir la nacionalitat espanyola. **Hi ha persones estrangeres que han viscut tota la seva vida i s'han format a Espanya, ben qualificades, que com que no tenen la nacionalitat espanyola no poden accedir a certs sectors de treball, com ara l'administració pública.** En la realitat és un mitjà per a superar una discriminació i una injustícia que dificulta l'ascens social i la inclusió.

2. El dret a la participació política. La llei d'estrangeria i la Constitució espanyola limiten el dret al vot per a les persones estrangeres. En les eleccions municipals només poden votar els ciutadans estrangers que tenen un acord de reciprocitat amb Espanya, en les eleccions al Parlament Europeu només els ciutadans de la UE, en canvi, a les eleccions generals i autonòmiques cap persona estrangera pot votar.

L'accés a la nacionalitat espanyola resol aquesta deficiència democràtica. Les persones estrangeres que han adquirit la nacionalitat espanyola **passen a tenir el dret a la participació activa i passiva en totes les eleccions, el dret a votar i el dret a ser candidat o candidata.** Això permet que les institucions democràtiques que representen a la ciutadania reflecteixin millor la societat i les diversitats que són cada dia més presents en la nostra societat, **és el camí més recte per avançar en el sentiment de pertinença i la cohesió social.**

RECOMANACIONS

1- L'estat espanyol ha de seguir l'exemple d'Alemanya, que ha modificat la llei i les normatives per a facilitar l'adquisició de les persones estrangeres residents a la nacionalitat. Alemanya va reduir de 8 a 5 anys el temps de residència exigible per accedir a la nacionalitat, i en casos determinats es redueix a 3 anys, els nens i nenes nascuts a Alemanya de pares estrangers es converteixen automàticament en alemany si un dels pares ha tingut "residència habitual legal" a Alemanya durant 5 anys. El més important de la modificació és que la persona estrangera que vol demanar la nacionalitat alemanya no ha de renunciar a la seva nacionalitat d'origen. A Alemanya ja es planteja l'anomenat Passaport Múltiple.

En la mateixa línia, Espanya ha de reduir les exigències d'anys de residència, de 10 a 5 anys, i ha de permetre que les persones estrangeres conservin la nacionalitat d'origen.

En aquest sentit, és fonamental també que la UE avanci en l'homogeneïtzació de les normatives i lleis per a l'adquisició de la nacionalitat a la UE.

2- Reduir els temps de tràmits per a la nacionalitat. Actualment el període d'espera entre la sol·licitud i la resolució són entre 1 a 3 anys, es pot reduir posant més recursos i dotant les administracions amb més personal, més innovació tecnològica i recursos materials.

3- La qüestió de l'accés a la nacionalitat de les persones estrangeres no és convenient que quedi exclusivament competència estatal. Les comunitats autònomes necessiten intervenir en aquestes per poder dur a terme unes polítiques d'inclusió reals. Com s'ha de tenir en compte la realitat i l'existència de llengües oficials a part del castellà i la diversitat cultural dels pobles que componen l'estat espanyol. Així com que el coneixement d'una de les llengües oficials (castellà, català, basc i gallec) i el coneixement de l'entorn més pròxim siguin suficients per a l'adquisició de la nacionalitat espanyola.

BIBLIOGRAFIA

- ACNUR (2021). *ACNUR: Los líderes mundiales deben actuar para revertir la tendencia creciente de los desplazamientos*. Recuperat de <https://www.acnur.org/noticias/news-releases/acnur-los-lideres-mundiales-deben-actuar-para-revertir-la-tendencia>
- ACNUR (2022A). *El número de desplazados forzosos sube a 100 millones: el récord “que nunca debería haberse alcanzado”*. Recuperat de <https://news.un.org/es/story/2022/05/1509132>
- ACNUR (2022B). *Informe semestral de tendencias 2022*. Recuperat de <https://www.acnur.org/informe-semestral-de-tendencias-2022>
- ACNUR (2023A). *Guerra en Ucrania: un año viviendo bajo las bombas*. Recuperat de <https://eacnur.org/es/actualidad/noticias/emergencias/guerra-en-ucrania-un-ano-viviendo-bajo-las-bombas>
- ACNUR (2023B). *Tendencias globales, desplazamiento forzado en 2021*. ACNUR. Recuperat de <https://www.acnur.org/sites/default/files/2023-04/13866.pdf>
- Acosta, I. (2022, 26 de marzo). Los bajos impuestos sitúan a Madrid como la menor economía sumergida de España. *The Objective*. Recuperat de <https://theobjective.com/economia/2022-04-26/madrid-economia-sumergida/#:~:text=La%20Comunidad%20de%20Madrid%20es,incentivos%20a%20la%20inversión%20empresarial>
- CEAR (2022A). *Datos de asilo 2021*. Recuperat de https://www.cear.es/wp-content/uploads/2022/06/AAFF_masquecifras_2021_digital_.pdf
- CEAR (2022B). *Informe 2022: Las personas refugiadas en España y Europa*. Recuperat de <https://www.cear.es/informe-cear-2022/>
- CEAR (2023A). *España tercer país con más solicitudes de asilo y tercero menos reconocimiento de la UE* [Nota de prensa]. Recuperat de <https://www.cear.es/datos-asilo-2022/>
- CEAR (2023B). *Conoce los datos y estadísticas de asilo en 2022*. Recuperat de <https://www.masquecifras.org/>
- CITE (2022). *La memoria del CITE referma el seu paper d'entitat referent en la Lluita contra la irregularitat administrativa a Catalunya*. Recuperat de <https://www.ccoo.cat/wp-content/uploads/2023/01/resum-memoria-cite-2022.pdf#:~:text=LA%20MEM%20C3%92RIA%20DEL%20CITE%20REFERMA%20EL%20SEU%20PAPER,administrativa%20per%20residir%20o%20treballar%20a%20l'E2%80%99Estat%20espanyol>
- DatosRTVE. (2023). *El mapa de los refugiados de la guerra de Ucrania: más de ocho millones de personas han abandonado el país*. RTVE. Recuperat de <https://www.rtve.es/noticias/20230221/mapa-refugiados-guerra-ucrania/2297260.shtml>
- Departament d'educació (2023). *Ensayments de règim general. Alumnat estranger matriculat. Generalitat de Catalunya*. Recuperat de <https://educacio.gencat.cat/ca/departament/estadistiques/estadistiques-ensenyament/visualitzacio-dades/regim-general/>

- Escola de Cultura de Pau (2022). Alerta 2022! Informe sobre conflictos, derechos humanos y construcción de paz.
Recuperat de <https://reliefweb.int/report/world/alerta-2022-informe-sobre-conflictos-derechos-humanos-y-construccion-de-paz>
- Fanjul, G & Gálvez-Iñiesta, I. (2020). Extranjeros, sin papeles e imprescindibles: Una fotografía de la inmigración irregular en España. *Investigación por causa*.
Recuperat de <https://porcausa.org/wp-content/uploads/2020/07/Retratode-lairregularidadporCausa.pdf>
- Fernández, M. (9 de gener) La doble cara de la economía sumergida tras la covid. *El País*.
Recuperat de https://elpais.com/economia/negocios/2022-01-09/la-doble-condena-de-la-economia-sumergida-tras-la-covid.html?event_log=go
- González Enríquez, C. (2020). La inmigración en los tiempos del virus. *Real instituto Elcano*.
Recuperat de <https://media.realinstitutoelcano.org/wp-content/uploads/2021/10/ari69-2020-gonzalez-enriquez-la-inmigracion-en-los-tiempos-del-virus.pdf>
- Mahía Casado, R., Medina Moral, E. (2022). Informe sobre la Integración de la población extranjera en el mercado laboral español. *Observatorio Español del Racismo y la Xenofobia (OBERAXE)*. Recuperat de https://www.inclusion.gob.es/oberaxe/es/publicaciones/documentos/documento_0141.htm
- Ministerio de Educación y Formación profesional (2022). *Datos y cifras. Curso escolar 2022-23*
Recuperat de <https://www.educacionyfp.gob.es/servicios-al-ciudadano/estadisticas/indicadores/datos-cifras.html>
- Ministerio del interior (2023A). *AVANCE de datos de protección internacional, aplicación del Reglamento de Dublín y reconocimiento del estatuto de apátrida*.
Recuperat de https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/servicios-al-ciudadano/oficina-de-asilo-y-refugio/datos-e-informacion-estadistica/Proteccion-Internacional/Avance_trimestral_datos_proteccion_internacional_2022_12_31.pdf
- Ministerio del interior (2023B). *Datos e información estadística*.
Recuperat de <https://www.interior.gob.es/opencms/es/servicios-al-ciudadano/tramites-y-gestiones/oficina-de-asilo-y-refugio/datos-e-informacion-estadistica/>
- Observatori del Treball i Model Productiu (2023). *Butlletí de població estrangera i treball. Generalitat de Catalunya*.
Recuperat de https://observatorit treball.gencat.cat/web/.content/generic/documentos/treball/estudis/butlleti_de_poblacio_estranger_a_i_mercat_de_treball/2021/arxiu/Butlleti_pob_estranger_a_4t21.pdf
- Observatorio Permanente de la Inmigración (2023). *Concesiones de nacionalidad española por residencia año 2022*.
Recuperat de https://www.inclusion.gob.es/documents/2178369/2280852/Nota_Concesiones_nacionalidad.pdf/f86341ef-5e2c-ac15-aed2-2d6c-0fee0649?t=1676918156987
- Oficina de Asilo y Refugio [OAR] (2022A). *Asilo en cifras 2021*.
Recuperat de https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/servicios-al-ciudadano/oficina-de-asilo-y-refugio/datos-e-informacion-estadistica/Asilo_en_cifras_2021.pdf
- Oficina de Asilo y Refugio [OAR] (2022B). *Informe de actividad 2021*.
Recuperat de https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/servicios-al-ciudadano/oficina-de-asilo-y-refugio/datos-e-informacion-estadistica/Informe_actividad_OAR_2021.pdf

- Opazo-Valenzuela, P. i Pérez-Rincón, S. (2023). Narrativas de mujeres profesionales y migrantes en Barcelona: Experiencias de supervivencia en el contexto de precariedad sociolaboral. *iQual, Revista de Género e Igualdad*, (6).
Recuperat de <https://revistas.um.es/iqual/article/view/497941/337601>
- Rius, N. (8 de maig 2022). ¿Adiós a la economía sumergida? *Diari Ara*.
Recuperat de https://es.ara.cat/economia/adios-economia-sumergida_1_4364778.html
- Ruiz, C. (19 de febrer 2023). La economía sumergida crece y oculta 240.000 millones. *La Razón*.
https://www.larazon.es/tueconomia/economia-sumergida-crece-espana-pandemia_2023021963ee0e052b5c7800012f8860.html
- Valdés, M.T., Sancho Gargallo, M.A. (2022). Indicadores comentados sobre el estado del sistema educativo español 2022.
Recuperat de <https://www.fundacionareces.es/recursos/doc/portal/2018/03/20/indicadores-2022-web.pdf>

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Igualtat
i Feminismes**